

Ko e hā ‘a e tokoni ‘oku ‘atā ke totongi ‘aki e fakamole ki hono tokangaekina e mo’ui lelei fekau’aki mo e HIV?

Ko e CAREAssist, Oregon’s AIDS Drug Assistance Program, (Polokalama Tokoni Faito’o ‘o e AIDS ‘a Oregon) ‘okú ne malava ‘o tokoni ki hono totongi ‘a hono tokanga’i mo e faito’o ‘a e kau Oregon ‘oku nau fe’ao mo e HIV.

‘Okapau ‘oku ‘i ai ha’o malu’i mo’ui, ‘oku ala lava ‘e he CAREAssist ‘o totongi ‘a e totongi ho’o kongá kimu’a pea totongi ‘e he kautaha malu’í, totongi ‘oku vaeua ké ke totongi mo e pēseti ké ke totongi.

‘Okapau ‘oku ‘ikai ke ‘i ai ha’o malu’i, ‘e ala lava ‘e he CAREAssist ‘o tokoni atu ki ha’o lēsisita ki he malu’i mo hono fakahoko ha totongi ki he ‘a’ahi fakafaito’o fekau’aki mo e HIV fakafokifā, ngāue e lēpí mo e ngāahi faitto’ó.

Tā ki he 1-800-805-2313 ke vakai pe ‘okú ke ala ma’u e faingamālie ni pe te ke ako lahi ange ‘i he: healthoregon.org/careassist

Ko e hā ha ngāahi ngāue tokoni ‘oku ‘ata ki he kakai ‘oku nau fe’ao mo e HIV/AIDS?

Ko e ngāahi ngāue tokoni ‘oku ‘atā ma’á e kakai ‘oku nau fe’ao mo e HIV/AIDS meí he Polokalama Ryan White HIV/AIDS, ne fakahingoa ki he tokotaha ta’u si’i fakafepaki ki he AIDS na’á ne fuhu’i ‘a e fakamavahevahé pea mo e manavahé tupunga mei he HIV/AIDS ‘i he 1980 tupú.

‘Okú ke ala ma’u ‘a e faingamālie ‘okapau: ‘Okú ke fe’ao mo e HIV/AIDS

Ko ho’o ma’unga pa’anga hū maí ‘oku ‘i loto ‘i he fakangatangata (fakangatangata ‘o e ma’unga pa’anga hū maí ‘oku kehekehe fakapolokalama)

‘Okú ke nofo ‘i Oregon

‘Oku ala lava ke ke ma’u ‘a e faingamālie ki he tokoni ‘i he ngāahi ngāue tokoni ko eni:

Tokangaekina ‘o e keisi HIV

Malu’i mo’ui lelei

La’itohi ‘a e toketā ke ma’u ‘aki e ‘ū faito’ó

Tokangaekina fakafaito’o

Tokangaekina fakanifo

Fale’i e mo’uilelei faka’atamai

Fale’i/faito’o e faito’o konatapu mo e ma’u kavamalohí

Fale nofo’anga

Me’a fefononga’aki

Me’akai

‘lutilití

Ko e kau ngāue tokanga’i ‘o e keisi HIV ‘oku nau tuku atu ha ngāahi fakamatala ‘aonga mo fakafehokotaki ki he tokoni mo tokoni ki hono fokotu’utu’u ‘a hono tokanga’i ‘o e kakai ‘oku fe’ao mo e HIV. Ko e ngāahi fakamatala ‘okú ke vahevahe mo ho’o tokotaha tokoni ki ho keisi ‘oku nau tauhi malu ‘o ‘ikai vahevahe noa’ia holo. Kumi ha tokotaha tokonga’i ‘a e keisi HIV ‘i ho feitu’ú ‘i he: healthoregon.org/hiv

Ngāahi fakamatala tokoni lahi ange

Ako fekau’aki mo e ngāue ‘a Oregon ‘oku fakahoko ke fakangata e mahaki ni ‘i he: endhivoregon.org

Ma’u e tali ki ho’o ngāahi fehu’i fekau’aki mo e HIV, founga ke malu’i ko e pea mo e feitu’u ke sivi aí ‘aki ha telefoni ki he Laine Hangatonu Fakafonua ‘a e AIDS ‘i he 1-800-232-4636 (Faka-Pilitānia mo e Sipēnisi), 1-888-232-6348 (TTY)

Ngāahi fakamatala to’o meí he AIDSinfo <https://hivinfo.nih.gov/understanding-hiv/fact-sheets>

Ko e tohi fakamatalá ni ‘oku ala lava ke tuku atu ‘i hano kole mai ke fakahoko ‘i ha founga pulusi makahe ma’á e kau faingata’a’ia fakaesino/faka’atamai pe ‘i ha lea kehe ange meí he lea Faka-Pilitāniá ma’á e kakai ‘oku fakangatangata ‘enau poto ‘i he lea Faka-Pilitāniá. Ke kole mai ki he tatau ‘i ha founga pulusi makehe pē lea fakafonua kehe, ‘imeili ki he care.assist@dhsosha.state.or.us pe tā ki he 971-673-0153(voice) pe 971-673-0372 (TTY).

endhivoregon.org

Tongan (8/2023)

Ngāahi fehu’i ‘oku fa’a fehu’iá: HIV/AIDS

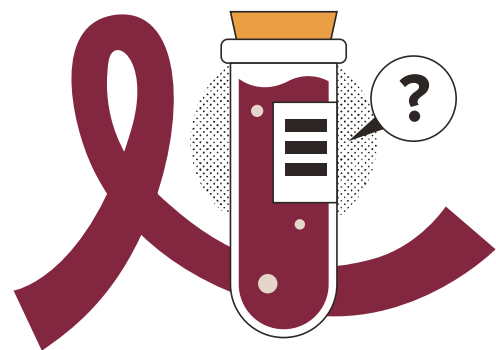

Ko e hā 'a e HIV/AIDS?

Ko e HIV (vailasi 'okú ne uesia 'a e me'amalu'i 'o e tangatá) ko e vailasi 'okú ne fakatupunga 'a e puke 'i he HIV. Ko e AIDS (ngāahi faka'ilonga puke kuo ma'u 'e he sinó 'okú ne uesia 'a e me'amalu'i 'a e tangatá) ko e makatu'unga ma'olunga taha ia 'o e puke 'i he HIV.

'Oku 'ohofi 'e he HIV 'a e fanga ki'i selo (cells) 'o e me'a malu'i 'o e sinó 'okú ne fuhu'i e mahakí. Ko hono faka'auha ko ia 'o e fanga ki'i selo ko ení 'oku ne fakafaingata'a'ia'i 'a e sinó ké ne malu'i ia me'i he ngāahi mahakí mo e ngāahi kanisā. Ka 'ikai ke 'i ai ha faito'o, e maumau'i māmālie 'e he HIV 'a e me'amalu'i 'o e sinó pea 'e a'u ai ki he makatu'unga 'o e AIDS.

'Oku angafēfē mafola 'a e HIV?

'Oku mafola pē 'a e HIV 'i he ngāahi huhu'a 'o e sinó me'i ha taha 'okú ne ma'u e HIV 'okú ne ma'u lahi 'a e vailasi (vailasi fe'unga 'i he sinó 'e ala lava 'o fakahā'i 'i ha sivi). Ko e tokotaha puke he HIV 'oku 'ikai ké ne ala lava 'o fakamafola 'aki he fe'auakí 'a e HIV 'okapau 'okú ne ma'u 'a e lahi 'o e vailasi 'oku te'eki fu'u 'asi (si'isi'i 'aupito 'a e lahi 'o e vailasi 'i he totóko'e'uhí ko e faito'o kuo fakahokó).

Huhu'a 'o e sinó 'okú ne ala lava 'o fakamafola 'a e HIV:

Toto

Huhu'a me'i he fe'auakí – huhu'a me'i he fakatangatá, huhu'a me'i he fakatangatá he taimi 'oku mo'ui a'i, huhu'a me'i he fakafefiné, huhu'a me'i he mui'i ngākau lahi ofi ki he mu'i

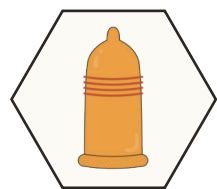
Hu'akau me'i he huhú

'I 'Amelika, ko e HIV 'oku meimei fakamafola me'i he:

Fe'auaki ta'e faka'aonga'i e konitomu me'i he mu'i pē fakafefiné kae te'eki ke ngāue'aki 'a e faito'o ke faito'o 'aki 'a e HIV ('okapau 'oku nekativi he HIV) pe ngāue'aki 'a e faito'ó ke faito'o'aki 'a e HIV ('okapau 'oku positivi he HIV)

Vahevahe hono ngāue'aki 'a e me'ahuhu faito'ó, hangē koe hu'i mo ha tokotaha 'okú ne ma'u 'a e HIV

Ko e hā ha ngāahi founa ke malava 'o ta'ofi 'a e mafola 'a e HIV?

Konitomu

Ngāue'aki 'a e konitomu lapa pe poliulifeini pe tenitolo temí mo ho'o hoa nonofo fakamalí, 'i he taimi kotoa pē. Va'i – pē me'a fakahekeheke-silikoni 'okú

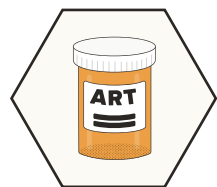
ne fakalahi ange ke hao le'lei pea ta'ofi 'a 'ene mahaé, ka e 'oua 'e ngāue'aki e me'a fakahekeheke 'oku 'i ai 'a e lolo a'i (hangē ko e vasalini pē 'ū lolo ngāue'aki ki he fotofotá).

Huhu Malu'i Angé

'Okapau 'okú ke ngāue'aki e 'ū faito'o 'oku huhú, kātaki 'oua 'e ngāue fakataha 'aki 'a e ngāahi me'angāue 'o kau ai 'a e ngāahi me'a ki he kukí,

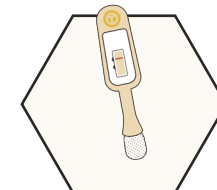
vavaé pe va'i. Ngāue'aki 'a e me'ahuhu kuo 'osi fufulu fakama'a siemú 'i he 'osi hono huhu'aki koé he taimi kotoa pē ke ta'ofi hano fakamafola 'o e ngāahi fokoutua hangē ko e HIV mo e hepataitisi C. Fekumi ha faitu'u fai'anga fakafetongi me'ahuhu 'i he: healthoregon.org/hivprevention

Faito'o

'Okapau 'okú ke fe'ao mo e HIV, té ke ala lava 'o ma'u e faingamālie ke ta'ofi hono fakafamafola 'a e mahaki fe'auaki HIV

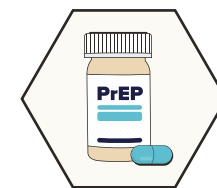
ki he kakai kehé 'aki 'a e faito'o faka'aho 'o e HIV, 'o fakatatau ki hono fakahinohino ke ngāue 'akí. 'E tokoni atu eni ké ke malava 'o ma'u pea mo tauhi 'a e lahi 'o e vailasi ke 'oua e tupulaki o lahi. Fekumi ki he ngāahi fakamatala fekau'aki mo eni 'i he polokalama faito'ó mo e tauhi a Oregon 'i he: healthoregon.org/hiv

Sivi STI

Ko hono ma'u ko ia 'o ha mahaki pipihi he fe'auakí 'oku 'ikai lava faito'ó (STI) 'oku ala mahino 'okú ne ala lava ke puke ange 'i he HIV. Ko e ngāahi

tō'onga tatau 'oku ola ai ki he STI 'okú ne ala uesia ai koe ké ke ma'u 'a e HIV, pea ko ha STI 'oku 'ikai toe malava 'o faito'ó 'okú ne fakafaingofua'i e HIV ke ne fakapuke'i ho sinó. 'Oku 'ikai ke 'i ai ha faka'ilonga puke ki he STI kotoa pē. Ko e toutou sivi 'okú ne tokoni ki hono fakapapau'i 'a hono faito'o vave 'o e STI, fakasi'isi'i 'a e fakatu'utāmaki ké ke ala puke 'i he HIV. Kumi ha faitu'u fai'anga sivi ofi atu ka koé 'i he: gettested.cdc.gov

PrEP pē PEP

'Okapau 'oku ke nekativi he HIV, ngāue'aki e PrEP (polōfilekisisi kimu'a pea toki pihia). PrEP ko e fo'i'akau faka'aho 'okú ne fakasi'isi'i 'a e

fakatu'utamaki 'o e puke 'i he HIV me'i he fe'auakí 'aki 'a e 99%. 'I he kakai kuo huhu'aki kinautolu 'a e faito'ó, 'oku faksi'isi'i 'e he PrEP 'a e fakatu'utāmaki ki he puke 'i he HIV 'ikai ke toe si'isi'i hifo he 74% 'i hono ngāue'aki faka'ahó. Ko e ngāahi kautaha fakafaitu'u 'oku nau ma'u 'a e PrEP: oraetc.org/prep

PEP (polōfilekisisi kimui he 'osi e pihia) 'oku 'uhinga ke ngāue'aki 'a e faito'ó ke ta'ofi e puké 'i loto he houa 'e 72 hili ho'o ala lava ke pihia 'i he HIV. PEP 'oku fakataumu'a ke ngāue'aki 'i he taimi fakatu'utāmaki. 'Okapau 'okú ke pehē na'a ke toki pihia 'i he HIV me'i ha fe'auaki, vahevahe hono ngāue'aki 'a e hu'i mo ha ngāue ke teuteu 'a e faito'ó, pē mei hano pā'usi'i fakalielia, kole ki ho toketā pe toketā ER fekau'aki mo e PEP.

Ko e ha 'a e faito'o ki he HIV?

Ko e kau Oregon 'oku puke he HIV, 'oku lōloa 'enau mo'u'i 'i he tokoni 'a e 'ū faito'o HIV. Ko e faito'o HIV 'okú ne fakasi'isi'i 'a e lahi 'o e vailasi 'i he totó, tauhi ma'u 'a e me'a malu'i 'o e sinó ke mālohi pea mo ta'ofi 'a e puke he HIV me'i he 'ene tupulaki ki he AIDS. Ko e kakai 'oku nau ma'u 'a e HIV, 'oku nau ngāue'aki 'a e faito'ó 'o fakatatau ki he fakahinohino ki hono ngāue'akí mo tauhi ma'u 'a e lahi 'o e faito'o HIV lolotonga e faitamā 'okú ne toe ta'ofi foki mo hono fakapipihi 'o e HIV ki he fānaú.